

ROBERT T. KIYOSAKI

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣ, ΦΤΩΧΟΣ ΜΠΑΜΠΑΣ

Εμπλουτισμένη νέα έκδοση με
ανανεωμένο υλικό και 9 εκπαιδευτικές ενότητες

Τι διδάσκουν οι
πλούσιοι τα
παιδιά τους για το
χρήμα - και τι δεν
τα διδάσκουν οι
φτωχοί και οι
μικρομεσαίοι.

1997 25 2022

Γιατί είναι σημαντικά τα ορόσημα

Όλοι οι λαοί, σε όλες τις χώρες και τους πολιτισμούς, γιορτάζουν τα ορόσημα.

Τα χρησιμοποιούμε για να μετράμε τον χρόνο, να σημειώνουμε την πρόοδο, να αναλογιζόμαστε τα μαθήματα που έχουμε διδαχτεί, και να γιορτάζουμε τα επιτεύγματά μας. Αποτελούν έναν τρόπο για να εξετάζουμε συνολικά το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον ... ατενίζοντας πίσω, την αφετηρία από όπου ξεκινήσαμε, το σημείο στο οποίο βρισκόμαστε σήμερα ... και την υπόσχεση για όλα όσα θα μπορούσαν να έρθουν.

Τα ορόσημα δίνουν νόημα στο ταξίδι και μας βοηθούν να απολαμβάνουμε κάθε μικρό βήμα, αλλά και να γιορτάζουμε τα άλματα που μας ωθούν μπροστά. Είτε πρόκειται για γενέθλια ή επέτειο, για τα χρόνια που μια επιχείρηση επιβίωσε του ανταγωνισμού, για την απώλεια ενός ειδώλου, είτε για μια καινοτομία που θα αλλάξει τη ζωή μας, τα ορόσημα αποτελούν μέρος του εαυτού μας ... και όλων όσων πρόκειται να γίνουμε.

Έχει περάσει ένα τέταρτο του αιώνα από τότε που δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το βιβλίο *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* –25 χρόνια από τις 8 Απριλίου του 1997– και πολλά πράγματα στον κόσμο μας έχουν αλλάξει. Το μόνο που δεν έχει αλλάξει είναι η επιτακτική ανάγκη για χρηματοοικονομική εκπαίδευση και τη δύναμη που αυτή συνεπάγεται.

Είτε μας αρέσει είτε όχι, τα χρήματα συνεχίζουν να αποτελούν τη βάση της ζωής μας και η τεχνολογία έχει εισαγάγει ταχύτητα και καινοτομίες στον κόσμο του χρήματος. Φαίνεται λοιπόν ότι

τώρα έχουμε ακόμα περισσότερους λόγους να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να αξιοποιήσουμε καλύτερα τα χρήματά μας, να μάθουμε όσο περισσότερα γίνεται και να πάρουμε στα χέρια μας το χρηματοοικονομικό μας μέλλον.

Και ενώ το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* γιορτάζει αυτό το ορόσημο, νιώθω ταπεινοφροσύνη διαβάζοντας τις ιστορίες ανθρώπων από όλο τον κόσμο οι οποίοι εφάρμοσαν στη ζωή τους τις αρχές που περιγράφω στο βιβλίο και μοιράζονται όσα έμαθαν και τα επιτεύγματά τους με την οικογένεια και τους φίλους τους ... με τα παιδιά και τα εγγόνια τους.

Πέρασαν 25 χρόνια χωρίς να το καταλάβουμε. Και, κατά κάποιο τρόπο, σε αυτόν τον δρόμο –τον δρόμο τον λιγότερο ταξιδεμένο– βαδίσαμε μαζί. Έμαθα ότι υπάρχουν ακόμα τόσα πράγματα που δεν γνωρίζω ... και συνεχίζω να είμαι μαθητής. Ωστόσο, υπάρχει κάτι που γνωρίζω καλά: Σήμερα η ζωή μου είναι πλουσιότερη, χάρη στα εκατομμύρια των ανθρώπων σε ολόκληρο τον κόσμο που αγκάλιασαν τη χρηματοοικονομική εκπαίδευση ως ένα απαραίτητο και πανίσχυρο εργαλείο για να δημιουργήσουν το μέλλον που τους αξίζει.

Robert Kiyosaki

Τα μαθήματα του Πλούσιου Μπαμπά Φτωκού Μπαμπά άντεξαν στον χρόνο

Αν και έχουν περάσει 25 χρόνια από τότε που πρωτοδημοσιεύτηκε το βιβλίο *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς*, θα διαπιστώσετε ότι λίγα πράγματα άλλαξαν στο βιβλίο.

Κατά τη διάρκεια αυτών των ετών ανανεώσαμε λίγο το εξώφυλλο και, στην 20ή επέτειο της έκδοσης του βιβλίου, προσθέσαμε μερικά σχόλια και σημειώσεις περιθωρίου ... τίποτα περισσότερο. Κι αυτό γιατί τα μαθήματα σχετικά με τα χρήματα και τις βασικές αρχές του βιβλίου *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* δεν έχουν αλλάξει.

Αυτό είναι σημαντικό να το επισημάνουμε, αφού μαρτυρά ότι το βιβλίο –που συχνά χαρακτηρίζεται ως «κλασικό» στον χώρο της προσωπικής χρηματοοικονομικής– έχει πραγματικά αντέξει στον χρόνο.

Οι νέες γενιές έχουν διαπιστώσει ότι η διαχρονική σοφία του και οι συνετές διδαχές του μπορούν να εφαρμοστούν στη ζωή οποιουδήποτε ανθρώπου και είμαι ευγνώμων σε όλους τους γονείς και παππούδες, θείους και θείες, μέντορες και δασκάλους, αλλά και κορυφαίους στοχαστές σε ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίοι μοιράστηκαν αντίτυπα του βιβλίου *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* με τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Καθώς αυτή η 25η επετειακή έκδοση παίρνει τον δρόμο της για το τυπογραφείο, το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* βρίσκεται ακόμα στην κορυφή της λίστας των καλύτερων βιβλίων προσωπικής χρηματοοικονομικής όλων των εποχών, συγκαταλέγεται στα πλέον ευπώλητα βιβλία πα-

γκοσμίως, και συχνά είναι πρώτο στις λίστες μπεστ σέλερ του Amazon στις κατηγορίες προσωπικής χρηματοοικονομικής, διαπαιδαγώγησης και επενδύσεων. Έχει μεταφραστεί σε 38 γλώσσες και έχει πουλήσει περισσότερα από 40 εκατομμύρια αντίτυπα σε ολόκληρο τον κόσμο.

–R. T. K.

Αφιέρωση

Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται σε όλους
τους γονείς, παντού στον κόσμο,
τους πιο σημαντικούς δασκάλους ενός παιδιού.

Περιεχόμενα

25 ΧΡΟΝΙΑ... Ορόσημα και εκ των υστέρων διαπιστώσεις - 15

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πλούσιος μπαμπάς, φτωχός μπαμπάς - 23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 01

Μάθημα 1: Οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα - 33

ΜΕΛΕΤΗ 01

Μάθημα 1: Οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα - 79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 02

Μάθημα 2: Γιατί διδάσκουμε οικονομική παιδεία; - 87

ΜΕΛΕΤΗ 02

Μάθημα 2: Γιατί διδάσκουμε οικονομική παιδεία - 125

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 03

Μάθημα 3: Κοιτάτε τη δουλειά σας - 141

ΜΕΛΕΤΗ 03

Μάθημα 3: Κοιτάτε τη δουλειά σας - 153

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 04

Μάθημα 4: Η ιστορία της φορολογίας και η δύναμη των
Ανωνύμων Εταιρειών - 161

ΜΕΛΕΤΗ 04

Μάθημα 4: Η ιστορία της φορολογίας και η δύναμη των
Ανωνύμων Εταιρειών - 177

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 05

Μάθημα 5: Οι πλούσιοι επινοούν το χρήμα - 187

ΜΕΛΕΤΗ 05

Μάθημα 5: Οι πλούσιοι επινοούν το χρήμα - 219

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 06

Μάθημα 6: Εργαστείτε για να μάθετε –όχι για να κερδίσετε χρήματα - 229

ΜΕΛΕΤΗ 06

Μάθημα 6: Εργαστείτε για να μάθετε –όχι για να κερδίσετε χρήματα - 249

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 07

Υπερπηδήστε τα εμπόδια - 257

ΜΕΛΕΤΗ 07

Μάθημα 7: Υπερπηδήστε τα εμπόδια - 281

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 08

Το ξεκίνημα - 291

ΜΕΛΕΤΗ 08

Μάθημα 8: Το ξεκίνημα - 323

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 09

Θέλετε κι άλλο; Να τι πρέπει να κάνετε - 339

ΜΕΛΕΤΗ 09

Θέλετε κι άλλο; Να τι πρέπει να κάνετε - 347

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ - 351

ΜΕΛΕΤΗ

Τελευταίες σκέψεις - 361

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Robert Kiyosaki - 365

25 ΧΡΟΝΙΑ... Ορόσημα και εκ των υστέρων διαπιστώσεις

Πριν από πέντε χρόνια, στο πρώτο μεγάλο μας ορόσημο –είκοσι χρόνια μετά από την πρώτη έκδοση του *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς*– είχα γράψει τα εξής:

Την 1η Ιουνίου του 1967, οι Beatles κυκλοφόρησαν το άλμπουμ *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, το οποίο απέσπασε εξαιρετικές κριτικές και σημείωσε αμέσως εμπορική επιτυχία. Το άλμπουμ έμεινε στην κορυφή των τσαρτ επί 27 εβδομάδες στη Βρετανία και 17 εβδομάδες στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το περιοδικό *Time* επισήμανε την «ιστορική απομάκρυνση του *Sgt. Pepper's* από την εξελικτική πορεία της μουσικής». Το 1968 απέσπασε τέσσερα Βραβεία Γκράμι και ανακηρύχθηκε Άλμπουμ της Χρονιάς –το πρώτο ροκ άλμπουμ στα χρονικά που έλαβε αυτή τη διάκριση.

Το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* εκδόθηκε πριν από είκοσι χρόνια, στα 50στά μου γενέθλια, στις 8 Απριλίου του 1997. Σε αντίθεση με το άλμπουμ των Beatles, το βιβλίο δεν σημείωσε αμέσως εμπορική επιτυχία. Ούτε έγινε δεκτό με θετικές κριτικές. Μάλιστα, η κυκλοφορία του συνοδεύτηκε από δριμερείς επικρίσεις.

Αρχικά, το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* εκδόθηκε με αυτοχρηματοδότηση, αφού όσους εκδότες προσεγγίσαμε το απέρριψαν. Ορισμένες απορριπτικές επιστολές περιλάμβαναν φράσεις όπως «δεν ξέρετε τι λέτε». Έμαθα ότι οι περισσότεροι εκδότες έμοιαζαν περισσότερο με τον μορφωμένο φτωχό μπαμπά

μου και όχι με τον πλούσιο μπαμπά μου. Οι περισσότεροι εκδότες διαφωνούσαν με τα μαθήματα του πλούσιου μπαμπά μου για τα χρήματα ... όπως και ο φτωχός μπαμπάς μου.

Είκοσι χρόνια σαν σήμερα

Το 1997 το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* αποτελούσε μια προειδοποίηση, ένα βιβλίο με μαθήματα για το αύριο.

Είκοσι χρόνια αργότερα, εκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο γνωρίζουν τις προειδοποιήσεις του πλούσιου μπαμπά μου και τα μαθήματά του για το μέλλον. Πολλοί έχουν πει ότι τα μαθήματά του ήταν προφητικά ... ότι οι προβλέψεις του επαληθεύτηκαν. Μερικά από αυτά τα μαθήματα είναι τα παρακάτω:

Μάθημα 1 του πλούσιου μπαμπά: «Οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα».

Πριν από είκοσι χρόνια, κάποιοι εκδότες απέρριψαν το βιβλίο μου επειδή δεν συμφωνούσαν με το πρώτο μάθημα του πλούσιου μπαμπά μου.

Σήμερα, οι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερη επίγνωση του χάσματος μεταξύ των πλουσίων και όλων των υπολοίπων, το οποίο ολοένα και μεγαλώνει. Κατά την περίοδο 1993-2010, περισσότερο από το 50% της αύξησης του εθνικού εισοδήματος των Ηνωμένων Πολιτειών καρπώθηκε το πλουσιότερο 1% του πληθυσμού. Έκτοτε, τα πράγματα πηγαίνουν από το κακό στο χειρότερο. Οικονομολόγοι του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας διαπίστωσαν ότι, μεταξύ των ετών 2009 και 2012, το 95% της αύξησης των εσόδων επίσης καρπώθηκε το πλουσιότερο 1% του πληθυσμού.

Το μάθημα είναι το εξής: Οι αυξήσεις στα έσοδα πηγαίνουν στις τσέπες των επιχειρηματιών και των επενδυτών, όχι των υπαλλήλων –όχι των ανθρώπων που δουλεύουν για τα χρήματα.

Μάθημα του πλούσιου μπαμπά: «Όσοι αποταμιεύουν χάνουν χρήματα».

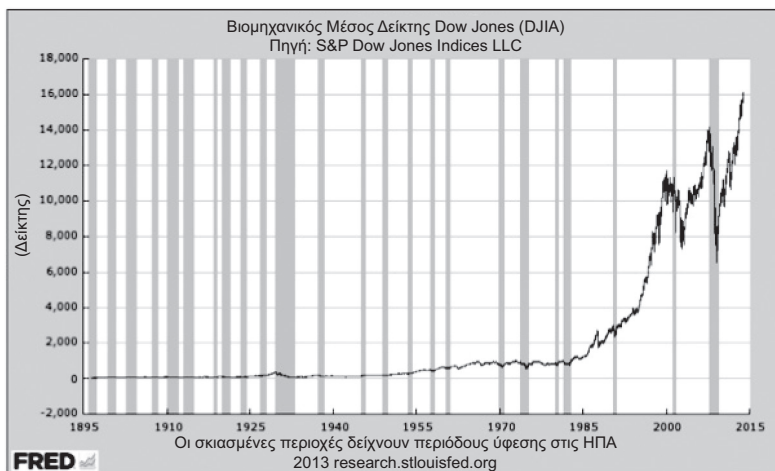
Πριν από είκοσι χρόνια, οι περισσότεροι εκδότες διαφωνούσαν

κάθετα με αυτό το μάθημα του πλούσιου μπαμπά. Για τη φτωχή και τη μεσαία τάξη, η «αποταμίευση» είναι θρησκεία, οικονομική σωτηρία από τη φτώχεια, και προστασία από τον σκληρό κόσμο. Για πολλούς ανθρώπους, το να αποκαλείς όσους αποταμιεύουν «αποτυχημένους» είναι σαν να προφέρεις το όνομα του Θεού επί ματαιάω.

Το μάθημα είναι το εξής: Μία εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις. Ρίξτε μια ματιά στο γράφημα του Βιομηχανικού Μέσου Δείκτη Dow Jones (Dow Jones Industrial Average ή DJIA) και θα καταλάβετε γιατί και πώς όσοι αποταμιεύουν χάνουν χρήματα.

Το γράφημα δείχνει ότι στα πρώτα δέκα χρόνια αυτού του αιώνα σημειώθηκαν τρεις μεγάλες χρηματιστηριακές υφέσεις. Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει αυτές τις τρεις υφέσεις.

120 χρόνια εξέλιξης του δείκτη Dow Jones

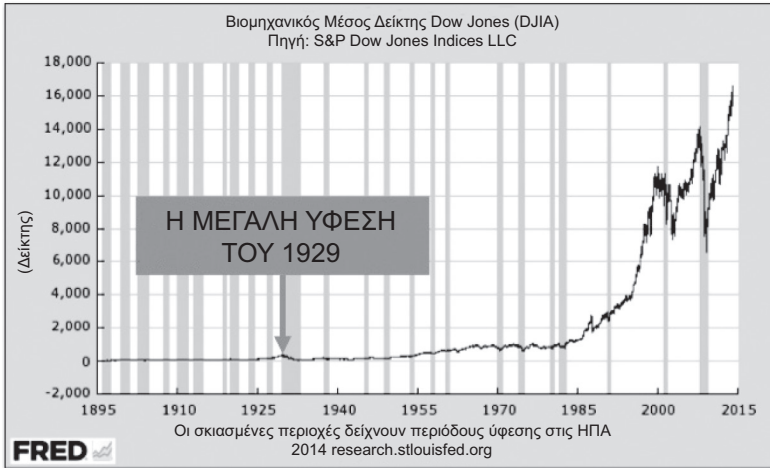

Περίοδος 1895-2015

Η πρώτη ύφεση ήταν η «φούσκα dotcom», η οποία συνέβη γύρω στο 2000. Η δεύτερη και η τρίτη ύφεση ήταν η «φούσκα των ακινήτων» το 2007 και η «τραπεζική φούσκα» το 2008, αντίστοιχα.

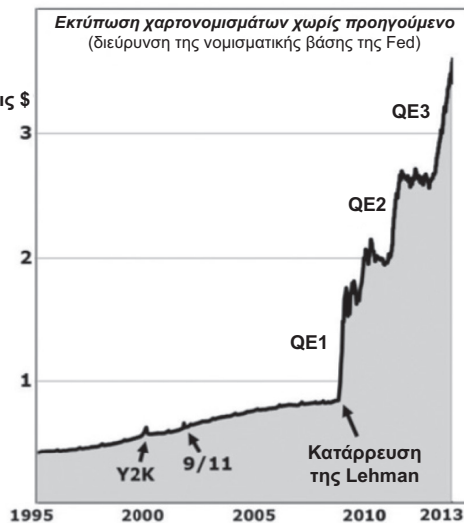
Η Μεγάλη Ύφεση του 1929

Εάν συγκρίνετε τις τρεις πρώτες υφέσεις του 21ου αιώνα με τη Μεγάλη Ύφεση του 1929, θα αντιληφθείτε πόσο πραγματικά τεράστιες ήταν οι υφέσεις αυτού του αιώνα.

Εκτύπωση χαρτονομισμάτων

Το διάγραμμα δεξιά δείχνει ότι, μετά από κάθε ύφεση, η κυβέρνηση και η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ άρχισαν να «τυπώνουν χαρτονομίσματα».

Η διάσωση των πλουσίων

Κατά την περίοδο 2000-2016, στο όνομα της διάσωσης της οικονομίας, οι τράπεζες σε ολόκληρο τον κόσμο συνέχισαν να μειώνουν τα επιτόκια και να τυπώνουν χρήμα. Και ενώ οι ηγέτες μας θέλουν να πιστεύουμε ότι διέσωζαν τον κόσμο, στην πραγματικότητα οι πλούσιοι διέσωζαν τον εαυτό τους και χαντάκωναν τους φτωχούς και τη μεσαία τάξη.

Σήμερα, τα επιτόκια σε πολλές χώρες έχουν πέσει κάτω από το μηδέν, και αυτός είναι ο λόγος που όσοι αποταμιεύουν χάνουν χρήματα. Σήμερα, οι μεγαλύτεροι χαμένοι είναι οι φτωχοί και η μεσαία τάξη –δηλαδή, όσοι δουλεύουν για τα χρήματα και αποταμιεύουν χρήματα.

Μάθημα του πλούσιου μπαμπά: «Το σπίτι σας δεν αποτελεί στοιχείο του ενεργητικού σας».

Πριν από είκοσι χρόνια, το 1997, κάθε εκδότης στην απορριπτική επιστολή του επέκρινε το μάθημα του πλούσιου μπαμπά ότι «το σπίτι δεν αποτελεί στοιχείο του ενεργητικού».

Δέκα χρόνια αργότερα, το 2007, όταν οι δανειστές υψηλού κινδύνου άρχισαν να αδυνατούν να εξυπηρετήσουν τα ενυπόθηκα δάνειά τους, η χειρότερη «φούσκα ακινήτων» όλων των εποχών έσκασε και χιλιάδες ιδιοκτήτες ανακάλυψαν με τον σκληρότερο τρόπο πόσο αληθινό είναι αυτό το μάθημα. Το σπίτι τους δεν ήταν «στοιχείο του ενεργητικού» τους.

Το πραγματικό πρόβλημα

Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν ότι η «φούσκα των ακινήτων» στην πραγματικότητα δεν αφορούσε τα ακίνητα.

Δεν προκάλεσαν οι φτωχοί τη «φούσκα των ακινήτων», αλλά οι πλούσιοι. Οι πλούσιοι δημιούργησαν οικονομικά προϊόντα τα οποία είναι γνωστά ως «παράγωγα» –προϊόντα που ο Warren Buffet έχει αποκαλέσει «όπλα μαζικής οικονομικής καταστροφής». Όταν τα όπλα μαζικής οικονομικής καταστροφής άρχισαν να εκρή-

γνυνται, η αγορά των ακινήτων κατέρρευσε ... και γι' αυτό κατηγορήθηκαν οι φτωχοί δανειστές υψηλού κινδύνου.

Εκτιμάται ότι το 2007 υπήρχαν οικονομικά παράγωγα συνολικής αξίας 700 τρισεκατομμυρίων δολαρίων.

Σήμερα εκτιμάται ότι υπάρχουν οικονομικά παράγωγα αξίας 1,3 τετράκις εκατομμυρίων δολαρίων. Με άλλα λόγια, το πραγματικό πρόβλημα δεν λύθηκε αλλά έγινε μεγαλύτερο.

Μάθημα του πλούσιου μπαμπά: «Οι πλούσιοι πληρώνουν λιγότερους φόρους».

Πριν από είκοσι χρόνια, κάποιοι εκδότες επέκριναν το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* επειδή αποκάλυπτε τους λόγους και τους τρόπους που οι πλούσιοι πλήρωναν λιγότερους φόρους. Ένας μάλιστα υποστήριξε ότι αυτό το μάθημα ήταν παράνομο.

Δέκα χρόνια αργότερα, το 2007, ο Barack Obama είχε θέσει υποψηφιότητα για να επανεκλεγεί Πρόεδρος, με αντίπαλο τον κυβερνήτη Mitt Romney. Όταν αποκαλύφθηκε ότι ο πρόεδρος Obama κατέβαλλε περίπου το 30% του εισοδήματός του σε φόρους ενώ ο κυβερνήτης Romney λιγότερο από το 13%, η δημοτικότητα του Mitt Romney άρχισε να πέφτει και τελικά έχασε τις εκλογές. Αλλά οι φόροι ήταν στο επίκεντρο της προσοχής και στις προεδρικές εκλογές του 2016.

Αντί να αναζητήσουν τους λόγους που άνθρωποι όπως ο Mitt Romney και ο πρόεδρος Donald Trump πληρώνουν νόμιμα λιγότερους φόρους, οι φτωχοί και η μεσαία τάξη απλώς θυμώνουν.

Αν και ο πρόεδρος Trump υπόσχεται να μειώσει τη φορολογία των φτωχών και της μεσαίας τάξης, η αλήθεια είναι ότι οι πλούσιοι πάντα θα πληρώνουν λιγότερους φόρους. Ο λόγος για τον οποίο συμβαίνει αυτό αναφέρεται στο πρώτο μάθημα του πλούσιου μπαμπά: «Οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα». Από τη στιγμή που κάποιος δουλεύει για να κερδίσει χρήματα, πληρώνει φόρους.

Ακόμα και όταν η υποψήφια πρόεδρος Hillary Clinton υποσχόταν να αυξήσει τη φορολόγηση των πλουσίων, στην πραγματικότητα

υποσχόταν να αυξήσει τους φόρους όσων είχαν υψηλά εισοδήματα –δηλαδή ιατρών, νθοποιών και δικηγόρων– και όχι των πραγματικά πλουσίων.

Πριν από είκοσι χρόνια

Αν και το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* δεν έγινε αμέσως επιτυχία, όπως το άλμπουμ *Sgt. Pepper's* των Beatles, παρ' όλα αυτά το 2000 μπήκε στη λίστα των μπεστ σέλερ των *New York Times* και παρέμεινε εκεί για σχεδόν επτά χρόνια. Επίσης, το 2000 με κάλεσε η Oprah Winfrey. Ήμουν στην εκπομπή *The Oprah Winfrey Show!* για μία ολόκληρη ώρα και, όπως λένε, «τα υπόλοιπα είναι πλέον ιστορία».

Το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* έχει γίνει το πιο επιτυχημένο βιβλίο προσωπικής χρηματοοικονομικής στην ιστορία, με τις πωλήσεις της σειράς *Πλούσιος Μπαμπάς* να εκτιμώνται σε 40 εκατομμύρια αντίτυπα παγκοσμίως.

Υπήρξε πράγματι ο πλούσιος μπαμπάς;

Εκατομμύρια άνθρωποι αναρωτιούνται: «Υπήρξε πράγματι ο πλούσιος μπαμπάς;» Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα δόθηκε από τον γιο του πλούσιου μπαμπά, τον Μάικ ... όταν τον είχαν καλέσει στη ραδιοφωνική εκπομπή *Rich Dad Radio Show*. Για να ακούσετε αυτή την εκπομπή, επισκεφθείτε την τοποθεσία Ιστού Richdadradio.com.

Η Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πλούσιου Μπαμπά

Το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* γράφτηκε σε απλή γλώσσα, ώστε όλοι να καταλάβουν τα μαθήματα του πλούσιου μπαμπά μου.

Για όσους θέλουν να μάθουν περισσότερα, στο πλαίσιο της επετείου των 20 χρόνων, έγραψα το βιβλίο *Why the Rich are Getting Richer – What is Financial Education ... Really?* (Γιατί οι πλούσιοι

γίνονται πλουσιότεροι – Τι είναι στ' αλήθεια η χρηματοοικονομική εκπαίδευση;).

Το βιβλίο *Why the Rich are Getting Richer* εξετάζει λεπτομερέστερα τις διδαχές του πλούσιου μπαμπά στον γιο του και σε εμένα, σε θέματα χρημάτων και επενδύσεων.

Το βιβλίο *Why the Rich are Getting Richer* είναι το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* για μεταπτυχιακούς φοιτητές ... είναι η Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πλούσιου Μπαμπά.

Μια προειδοποίηση ... και μια πρόσκληση

Έκανα ό,τι μπορούσα για να γράψω το βιβλίο *Why the Rich are Getting Richer* ώστε να είναι εύληπτο, όμως αυτό που κάνουν στην πραγματικότητα οι πλούσιοι δεν είναι εύκολο. Ούτε εξηγείται εύκολα. Αυτό που κάνουν στην πραγματικότητα οι πλούσιοι απαιτεί ουσιαστική χρηματοοικονομική εκπαίδευση – χρηματοοικονομική εκπαίδευση που δεν διδάσκεται στα σχολεία.

Σας προτείνω πρώτα να διαβάσετε το *Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς* και έπειτα, αν θέλετε να μάθετε περισσότερα, ίσως το *Why the Rich are Getting Richer* να είναι το κατάλληλο βιβλίο για εσάς.

Σας ευχαριστώ για 25 υπέροχα χρόνια

Σε όλους τους αναγνώστες μας,
παλιούς, νέους και μελλοντικούς ...
όλοι εμείς στην εταιρεία The Rich Dad Company
θέλουμε να πούμε:

«Σας ευχαριστούμε για 25 καταπληκτικά χρόνια».

Αποστολή μας είναι να προαγάγουμε τη χρηματοοικονομική ευημερία της ανθρωπότητας ... και αυτό ξεκινά με μία ζωή και έναν άνθρωπο κάθε φορά.

Πλούσιος μπαμπάς, φτωχός μπαμπάς

ΕΙ
ΣΑ
ΓΩ
ΓΗ

Είχα δύο πατεράδες, έναν πλούσιο και έναν φτωχό. Ο ένας ήταν πολύ μορφωμένος και έξυπνος. Είχε διδακτορικό και ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές σπουδές του σε λιγότερο από δύο χρόνια. Κατόπιν πήγε στα πανεπιστήμια του Στάνφορντ, του Σικάγου και του Νορθγουέστερν για μεταπτυχιακές σπουδές, όλες με υποτροφία. Ο άλλος πατέρας δεν κατάφερε να τελειώσει ούτε τη Δευτέρα Γυμνασίου.

Και οι δύο άνδρες ακολούθησαν επιτυχημένες σταδιοδρομίες και εργάστηκαν σκληρά σε όλη τους τη ζωή. Και οι δύο είχαν σημαντικά εισοδήματα. Όμως, ο ένας αγωνιζόταν να τα βγάλει πέρα μια ολόκληρη ζωή. Ο άλλος κάποτε θα γινόταν ένας από τους πλουσιότερους ανθρώπους στη Χαβάη. Ο ένας πέθανε αφήνοντας δεκάδες εκατομμύρια δολάρια στην οικογένειά του, σε δωρεές και στην εκκλησία. Ο άλλος άφησε απλήρωτους λογαριασμούς.

Και οι δύο άνδρες ήταν άνθρωποι ισχυροί, χαρισματικοί, και ασκούσαν μεγάλη επιρροή. Και οι δύο άνδρες μου πρόσφεραν συμβουλές, αλλά δεν με συμβούλευαν τα ίδια πράγματα. Και οι δύο άνδρες πίστευαν πολύ στην εκπαίδευση, αλλά δεν μου συιστούσαν να ακολουθήσω τις ίδιες σπουδές. Αν είχα μόνο έναν

Το γεγονός ότι είχα δύο μπαμπάδες μου έδινε τη δυνατότητα να συγκρίνω δύο αντίθετες απόψεις: αυτή ενός πλούσιου και εκείνη ενός φτωχού.

πατέρα, θα έπρεπε είτε να ακολουθήσω είτε να απορρίψω τις συμβουλές του. Εφόσον είχα δύο πατεράδες είχα τη δυνατότητα να επιλέξω ανάμεσα σε δύο αντίθετες αντιλήψεις: εκείνη ενός φτωχού και εκείνη ενός πλούσιου.

Αντί απλώς να αποδέχομαι ή να απορρίπτω τη μία ή την άλλη συμβουλή, άρχισα να σκέφτομαι περισσότερο, να συγκρίνω, και ύστερα να κάνω τις επιλογές μου.

Το πρόβλημα ήταν ότι ο πλούσιος δεν είχε γίνει ακόμα πλούσιος και ο φτωχός δεν ήταν ακόμα φτωχός. Και οι δύο είχαν μόλις αρχίσει τις καριέρες τους και αγωνίζονταν να ορθοποδήσουν οικονομικά για να στηρίξουν τις οικογένειές τους. Αλλά είχαν πολύ διαφορετικές αντιλήψεις γύρω από το θέμα των χρημάτων.

Για παράδειγμα, ο ένας πατέρας έλεγε «Η αγάπη για τα χρήματα είναι η αιτία κάθε κακού», ενώ ο άλλος «Η έλλειψη χρημάτων είναι η αιτία κάθε κακού».

Όταν ήμουν μικρός, μου ήταν δύσκολο να δέχομαι επιδράσεις από δύο ισχυρές προσωπικότητες. Ήθελα να είμαι καλό και υπάκουο παιδί, αλλά οι δύο πατεράδες μου δεν υποστήριζαν τα ίδια πράγματα. Η διάσταση των αντιλήψεών τους, κυρίως σε θέματα χρημάτων, ήταν τόσο ακραία ώστε ένιωθα αμήχανος και προβληματισμένος. Άρχισα να σκέφτομαι σοβαρά τις απόψεις του καθενός.

Αφιέρωνα πολύ από τον προσωπικό μου χρόνο συλλογιζόμενος, θέτοντας στον εαυτό μου ερωτήματα όπως «Γιατί το λέει αυτό;» και αμέσως μετά επαναλάμβανα το ερώτημα, απορώνοντας εξίσου για τη δήλωση του άλλου πατέρα μου. Θα ήταν πολύ πιο εύκολο να πω απλώς «Ναι, έχει δίκιο. Συμφωνώ». Ή να απορρίψω την άποψή του λέγοντας «Ο γέρος δεν ξέρει τι λέει». Αντίθετα, το γεγονός ότι είχα δύο πατεράδες τους οποίους αγαπούσα με έκανε να συλλογίζομαι και τελικά να επιλέξω έναν δικό μου τρόπο σκέψης. Ως διαδικασία, η κατάκτηση της δικής μου επιλογής αποδείχθηκε μακροπρόθεσμα εξαιρετικά πολύτιμη σε σχέση με την αποδοχή ή την απόρριψη μίας και μοναδικής άποψης.

Ένας από τους λόγους που οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι, οι φτωχοί φτωχότεροι, και η μεσαία τάξη αγωνίζεται να γλιτώσει από τα χρέη είναι γιατί το θέμα των χρημάτων δεν διδάσκεται στα σχολεία, αλλά στο σπίτι. Οι περισσότεροι από εμάς μαθαίνουμε τι σημαίνει «χρήμα» από τους γονείς μας. Τι θα μπορούσε να πει ένας φτωχός στο παιδί του σχετικά με τα λεφτά; Απλώς θα του πει: «Πήγαινε σχολείο και να είσαι μελετηρός». Το παιδί μπορεί να αποφοιτήσει με εξαιρετικούς βαθμούς, κουβαλώντας όμως τον οικονομικό προγραμματισμό και τις αντιλήψεις ενός φτωχού ατόμου.

Δυστυχώς, το χρήμα δεν διδάσκεται στα σχολεία. Το σχολείο επικεντρώνεται στην ακαδημαϊκή και την επαγγελματική κατάρτιση, αλλά όχι στην οικονομική. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι ευφυείς τραπεζίτες, δικηγόροι και λογιστές που είχαν άριστους βαθμούς στο σχολείο αγωνίζονται να τα βγάλουν πέρα οικονομικά σε όλη τους τη ζωή. Το διογκούμενο εθνικό μας χρέος οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στους εξαιρετικά μορφωμένους πολιτικούς και κυβερνητικούς υπάλληλους, οι οποίοι δεν διαθέτουν σχεδόν καθόλου χρηματοοικονομική παιδεία.

Συχνά αναρωτιέμαι τι θα συμβεί όταν θα έχουμε εκατομμύρια ανθρώπους οι οποίοι θα χρειάζονται οικονομική και ιατρική υποστήριξη. Θα εξαρτώνται από τις οικογένειές τους για να ζήσουν. Τι θα συμβεί όταν το εθνικό σύστημα υγείας και τα ασφαλιστικά ταμεία ξεμείνουν από λεφτά; Πώς θα επιβιώσει ένα έθνος όταν η διδασκαλία των οικονομικών θεμάτων επαφίεται στους γονείς, οι περισσότεροι από τους οποίους θα έχουν καταντήσει –αν δεν είναι ήδη– φτωχοί;

25 ΧΡΟΝΙΑ ΑΡΓΟΤΕΡΑ... ΜΕΤΡΗΤΗΣ ΧΡΕΟΥΣ

Το 1997, όταν εκδόθηκε για πρώτη φορά το Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς, το εθνικό χρέος των ΗΠΑ πλησίαζε τα 5,5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Σήμερα, 25 χρόνια αργότερα, έχει φτάσει στο ασύλληπτο ποσό των 29 τρισεκατομμυρίων δολαρίων!

Επειδή είχα δύο πατεράδες με μεγάλη επιρροή, διδάχτηκα και από τους δύο. Καθώς έπρεπε να αναλύσω τη συμβουλή του καθενός ξεχωριστά, αποκόμισα πολύτιμα συμπεράσματα σχετικά με τη δύναμη και την επίδραση των σκέψεων του κάθε ανθρώπου στη ζωή του. Για παράδειγμα, ο ένας πατέρας είχε τη συνήθεια να λέει: «Δεν μπορώ να το αποκτήσω». Ο άλλος πατέρας απαγόρευε να χρησιμοποιώ τέτοιες εκφράσεις. Επέμενε να λέω: «Πώς θα μπορέσω να το αποκτήσω;» Το ένα είναι μια δήλωση και το άλλο μια ερώτηση. Με τη δήλωση παραιτείσαι, με την ερώτηση αναγκάζεσαι να σκεφτείς. Ο πατέρας μου, που σύντομα θα γινόταν πλούσιος, εξηγούσε ότι λέγοντας τη φράση «Δεν μπορώ να το αποκτήσω» το μυαλό μας σταματάει αυτόματα να δουλεύει. Κάνοντας την ερώτηση «Πώς θα μπορέσω να το αποκτήσω;» το μυαλό ενεργοποιείται. Δεν εννοούσε ότι μπορεί κανείς να αγοράζει ό,τι θέλει. Ήταν φανατικός υποστηρικτής της άσκησης του ανθρώπινου εγκεφάλου, του ισχυρότερου υπολογιστή στον κόσμο. «Το μυαλό μου δυναμώνει κάθε μέρα επειδή το εξασκώ. Όσο πιο δυνατό γίνεται τόσο πιο πολλά λεφτά μπορώ να βγάλω». Πίστευε ότι η αυθόρμητη απάντηση «Δεν μπορώ να το αποκτήσω» ήταν σημάδι πνευματικής νωθρότητας.

Παρόλο που και οι δύο πατέρες μου δούλευαν σκληρά, παρατήρησα ότι ο ένας είχε τη συνήθεια να μην απασχολεί το μυαλό του με οικονομικά θέματα, ενώ ο άλλος συνήθιζε να το εξασκεί. Μακροπρόθεσμα, το αποτέλεσμα ήταν ο ένας πατέρας να γίνει οικονομικά ισχυρότερος, ενώ ο άλλος πιο αδύναμος. Αυτό δεν διαφέρει πολύ από κάποιον που ασκείται τακτικά στο γυμναστήριο, σε αντίθεση με έναν άλλο που κάθεται στον καναπέ βλέποντας τηλεόραση. Όπως η κατάλληλη φυσική άσκηση βελτιώνει την υγεία, έτσι και η σωστή πνευματική άσκηση αυξάνει τις ευκαιρίες για πλουτισμό.

Οι δύο πατεράδες μου είχαν εντελώς διαφορετικές απόψεις, οι οποίες επηρέαζαν τον τρόπο που σκέφτονταν. Ο ένας πατέρας μου υποστήριζε ότι οι πλούσιοι έπρεπε να πληρώνουν περισσότερους φόρους ώστε να υπάρχει πρόνοια για τους λιγότερο προνομιού-

χους. Ο άλλος έλεγε: «Οι φόροι τιμωρούν αυτούς που παράγουν και επιβραβεύουν αυτούς που δεν παράγουν».

Ο ένας πατέρας προέτρεπε: «Διάβαζε τα μαθήματά σου για να βρεις δουλειά σε μια καλή εταιρεία». Ο άλλος συνιστούσε: «Διάβαζε τα μαθήματά σου για να βρεις μια καλή εταιρεία να αγοράσεις».

Ο ένας πατέρας έλεγε: «Ο λόγος που δεν είμαι πλούσιος, παιδιά μου, είναι γιατί έχω εσάς». Ο άλλος έλεγε: «Ο λόγος που πρέπει να είμαι πλούσιος, παιδιά μου, είναι γιατί έχω εσάς».

Ο ένας μάς ενθάρρυνε να μιλάμε για χρήματα και δουλειές στο τραπέζι, ο άλλος μας απαγόρευε να συζητάμε οικονομικά θέματα κατά τη διάρκεια του φαγητού.

Ο ένας πίστευε ότι: «Το σπίτι μας είναι η μεγαλύτερη επένδυσή μας και το σημαντικότερο περιουσιακό στοιχείο μας». Ο άλλος πίστευε ότι: «Το σπίτι μου είναι στοιχείο του παθητικού μου και αν το σπίτι κάποιου είναι η μεγαλύτερή του επένδυση τότε έχει πρόβλημα».

Και οι δύο εξοφλούσαν έγκαιρα τους λογαριασμούς τους, αλλά ο ένας πλήρωνε πρώτα τους λογαριασμούς και έπειτα όλες τις υπόλοιπες υποχρεώσεις του, ενώ ο άλλος το αντίθετο.

Ο ένας πατέρας πίστευε ότι για τις ανάγκες των εργαζομένων και των πολιτών πρέπει να φροντίζουν οι εταιρείες και το κράτος. Τον απασχολούσαν πάντοτε οι μισθολογικές αυξήσεις, τα συνταξιοδοτικά προγράμματα, οι ιατροφαρμακευτικές παροχές, οι αναρρωτικές άδειες, οι άδειες διακοπών και άλλα παρόμοια. Θαύμαζε τους δύο θείους του που κατατάχτηκαν στον στρατό και μετά από είκοσι χρόνια ενεργού υπηρεσίας συνταξιοδοτήθηκαν με διάφορα προνόμια. Γοητευόταν από την ιδέα των ιατροφαρμακευτικών παροχών και των καταστημάτων αφορολόγητων ειδών για τους απόστρατους αξιωματικούς. Του άρεσε επίσης η δυνατότητα διατήρησης των καθηγητικών τίτλων εφόρου ζωής την οποία παρέχουν τα πανεπιστήμια. Μερικές φορές θεωρούσε τη μονιμότητα και τα εργασιακά προνόμια περισσότερο σημαντικά από την ίδια την ερ-

Το 2022 συμπληρώθηκαν 25 χρόνια από την πρώτη έκδοση του *Πλούσιος Μπαμπάς, Φτωχός Μπαμπάς*, το οποίο μέχρι σήμερα θεωρείται ως το κορυφαίο βιβλίο προσωπικής χρηματοοικονομικής ανάπτυξης όλων των εποχών. Σήμερα, καθώς το χρήμα συνεχίζει να παίζει καθοριστικό ρόλο στη ζωή μας, τα μηνύματα του κλασικού πλέον βιβλίου του Robert Kiyosaki είναι περισσότερο επίκαιρα και σημαντικά από ποτέ.

Η διατήρηση του αρχικού περιεχομένου του *Πλούσιος Μπαμπάς, Φτωχός Μπαμπάς* αποδεικνύει ότι το βιβλίο άντεξε στον χρόνο. Οι θεμελιώδεις αρχές του παραμένουν ίδιες, ενώ η διαχρονική σοφία και τα πρακτικά μαθήματά του μπορούν να εφαρμοστούν στη ζωή κάθε ανθρώπου και στο όραμά του να εξασφαλίσει οικονομική επιτυχία.

Η ανάγκη για χρηματοοικονομική εκπαίδευση, και τη δύναμη που αυτή συνεπάγεται, συνεχίζει να είναι στις μέρες μας επιτακτική. Σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται, μπορούμε όλοι να αξιοποιήσουμε καλύτερα τα χρήματά μας και να πάρουμε στα χέρια μας το χρηματοοικονομικό μας μέλλον.

Το *Πλούσιος Μπαμπάς, Φτωχός Μπαμπάς* παραμένει σταθερά στην κορυφή της λίστας των διεθνών μπεστ σέλερ, στις κατηγορίες της προσωπικής χρηματοοικονομικής, της διαπαιδαγώγησης και των επενδύσεων. Έχει μεταφραστεί σε 38 γλώσσες και έχει πουλήσει περισσότερα

από 40 εκατομμύρια αντίτυπα σε ολόκληρο τον κόσμο. Το βιβλίο:

- καταρρίπτει τον μύθο ότι για να είναι κανείς πλούσιος πρέπει να έχει υψηλά εισοδήματα,
- αμφισβητεί την αντίληψη ότι το σπίτι είναι στοιχείο του ενεργητικού,
- εξηγεί μια για πάντα τι είναι «στοιχείο ενεργητικού» και τι «στοιχείο παθητικού»,
- σας μαθαίνει τι να διδάξετε στα παιδιά σας για το χρήμα, προκειμένου να εξασφαλίσουν τη μελλοντική οικονομική επιτυχία τους, και
- εξηγεί σε τι διαφέρει να εργάζεστε για τα χρήματα από το να βάζετε τα χρήματα να εργάζονται για λογαριασμό σας.

Η παρούσα νέα έκδοση έχει εμπλουτιστεί με ενότητες μελέτης, οι οποίες περιλαμβάνουν μια σύνοψη με σημειώσεις στο τέλος κάθε κεφαλαίου, καθώς και ερωτήσεις κατανόησης των ιδεών και εννοιών που παρουσιάζονται σε αυτό.

